

Національний
банк України

Результати опитувань керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Одеської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують уповільнення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується посилення інфляційних процесів. Девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 28.2% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 46.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%. Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства та інших видів діяльності (баланс відповідей – «мінус» 66.7%);
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 52.6% респондентів очікують інфляцію понад 7.5% (у попередньому кварталі – 43.6%), у цілому по Україні – 44.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво та (графік 2);
- **суттєву девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 86.1% респондентів (у попередньому кварталі – 87.2%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.2%) (таблиця). Водночас респонденти підприємств інших видів економічної діяльності та сільського господарства прогнозують погіршення фінансово-економічного стану. У цілому по Україні очікування позитивні: баланс відповідей – 4.4%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 7.9% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 21.1%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 13.6% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 26.3%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **інвестиційні видатки на машини, обладнання на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 8.3%). **Обсяг видатків на виконання будівельних робіт**, за оцінками респондентів, **зменшиться:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – «мінус» 10.8%. У цілому по Україні баланси відповідей – 5.2% та «мінус» 4.7% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах четвертий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 30.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.9%), у цілому по Україні – «мінус» 10.8% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами** (баланс відповідей – 82.1%), ніж на **товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 31.6%) (у попередньому кварталі – 79.5% та 35.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть курс гривні до іноземних валют, ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 59.0% та 47.4% відповідно (у II кварталі 2020 року – 57.9% та 23.7% відповідно) (графіки 6 і 4).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали нестабільну політичну ситуацію (оцінки впливу значно зросли). Високо оцінено також вплив коливання курсу гривні щодо інших валют, браку обігових коштів та недостатнього попиту (графік 5).

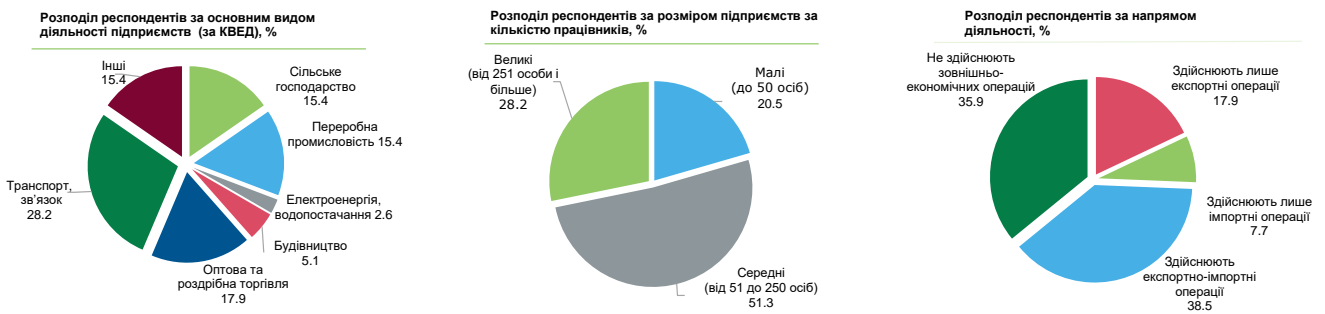
Знизилися очікування щодо збільшення потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

92.3% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

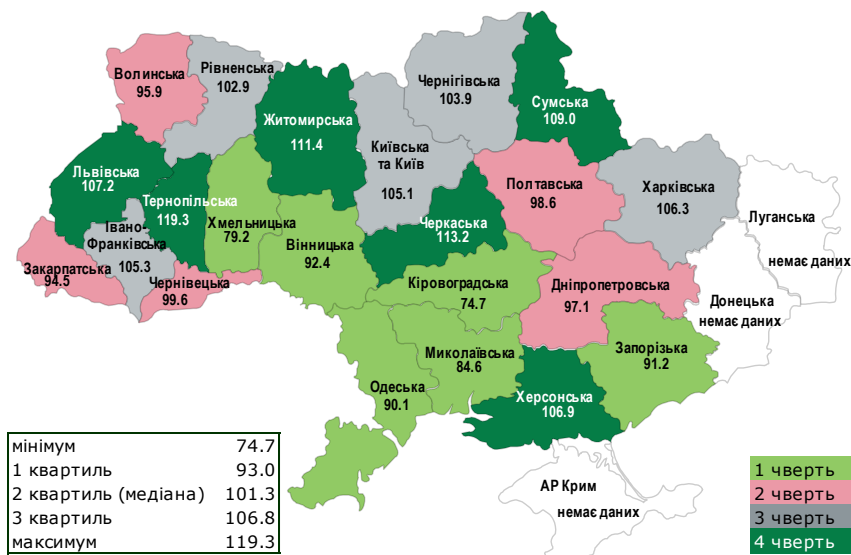
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 13.5%), у цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 21.4%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 7.7% (у II кварталі 2020 року – 5.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–31 серпня 2020 року;
- опитано всього 39 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

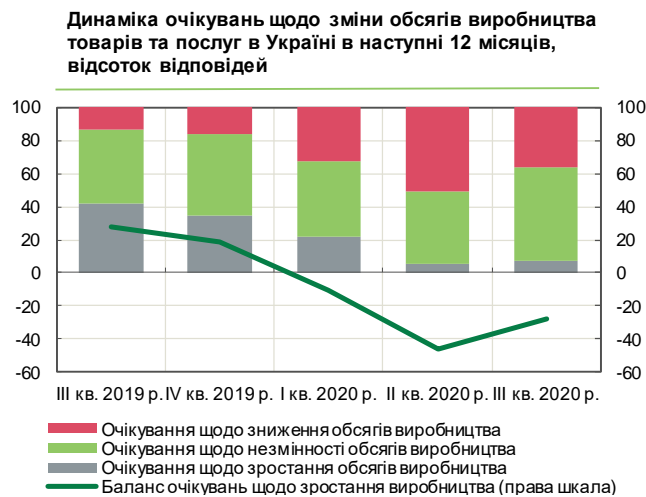
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	17.1	10.5	14.3	-13.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	16.7	11.1	22.9	-21.1	-7.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.4	9.1	3.0	-10.8	-10.8
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	24.2	5.9	34.3	8.3	0.0
кількості працівників	0.0	-8.6	-8.8	-18.9	-30.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

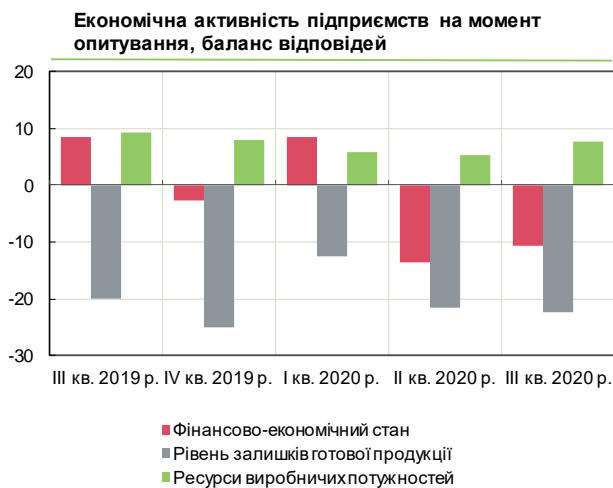
Графік 1

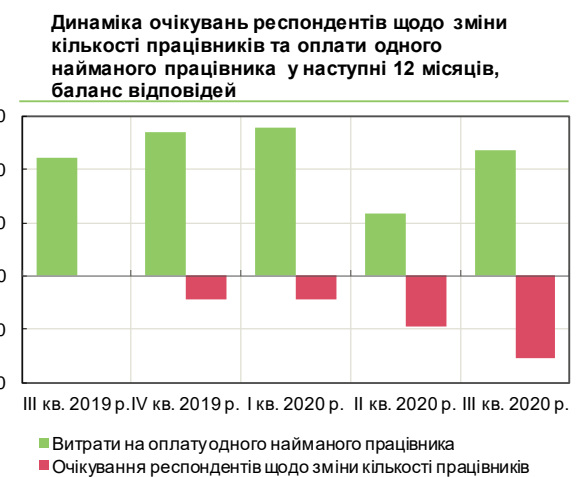
Графік 2

Графік 3

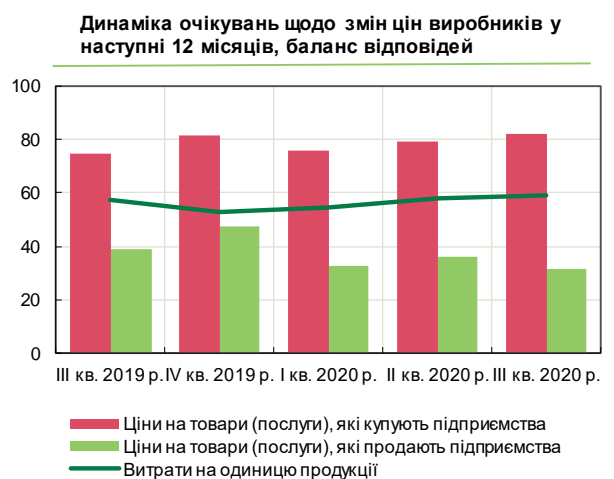
Графік 4

Графік 5

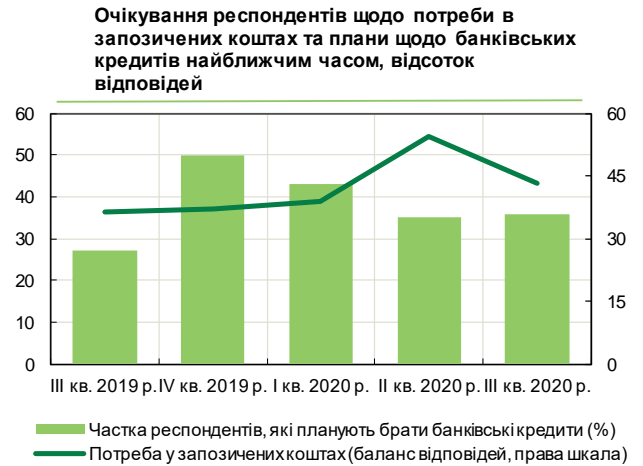
Графік 6

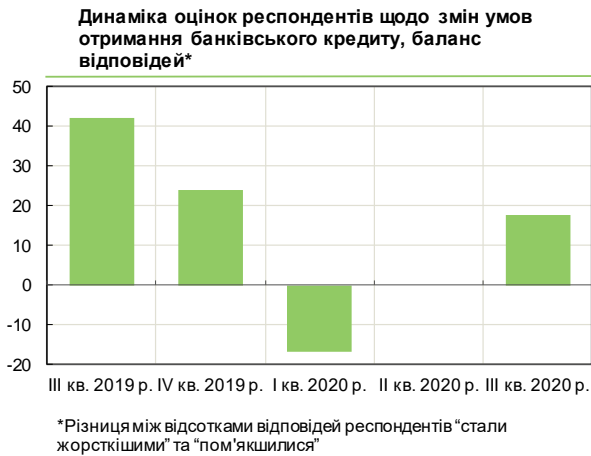
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

